

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt. negyedévre 2 frt. 50 kr., egy hére 1 frt.
Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.
Kiadó tulajdonos:
Kutasi Imre.

Szerkesztőség: Nagy-Hatvan-utca 1564, sz. Dr. Dusóczy ház
Kiadóhivatal: Nagytemplom-tér, 318. sz. Sz. Nagy Károly ház
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétettek fel
Egyes szám 4 kr.

A szövetkezetek ügye.

A közönség nagy érdeklődéssel várja a szövetkezeti ügy rendezését, melyet a kormány nemcsak kilátásba helyezett, hanem melyre a regále törvényben magát kötelezte. A pénzügyminiszter legutóbb az indemity vita alkalmával újból hangsúlyozta a kérdés megoldásának sürgősségét és mint tudjuk, az erre vonatkozó törvényjavaslat már elkészült és a miniszteriumban tárgyalás alatt van.

A pénzügyminiszter kétségkívül törvényjavaslatát kellő időben nyilvánosságra fogja hozni s így alkalmat ad a közvéleménynek, hogy hozzászóljon és hogy megbírálhassa, mielőtt a törvényhozás döntő szavát mondani hivatott lesz.

A szövetkezeti ügynek speciális törvényvel való rendezésével a kormány nemcsak a legnagyobb külföldi államok példáját fogja helyesen követni, hanem a hazai viszonyok parancsának enged. A szövetkezetek száma örvedetesen szaporodik és hitelügyünk körében már is jelentékeny helyet foglal el. A míg az eszme új volt, a szövetkezeteket nem tekintették egyébnek, mint nyereséges vállalatnak, egyfajta takarékpénztárnak, vagy kisebb banknak, melynél az a fődolog, hogy a részvényes jó kamatjövedelemhez jusson. Ez sok alapításra csábított, mert a régi takarékpénztári részvények magas árfolyama és dús jövedelme kecsegtette a tőkét. Számos egészségtelen alapon nyugvó vállalat keletkezett, a mi már-már kezdte hitelvesztette

teni az üdvös szövetkezeti eszmét. Míg 1889-ben is 67 ujonnan keletkezett szövetkezet mellett 37 megszűnt működni s egy némelyike az apró tőkének érzékeny kárára.

A pestmegyei kitünő hitelszövetkezet érdeme nem kis részben az, hogy a bizalom megszilárdult s hogy a nagy közönség belátja, mennyire függ az ily intézet prosperitása az önzetlen vezetéstől, olcsó kezeléstől és okszerű igazgatástól. Ma már több mint 60 pestmegyei községben áll fenn községi hitelszövetkezet, több mint 10,000 taggal. E községek gyarapodnak, a kisbirtokos osztály gazdasági jóléte emelkedik és megmenekül rákfenjétől, a titokban vagy nyíltan üzött uzsora kizsákmányolásától.

Az egész ország területén 576 hitelszövetkezet működött 1889. végén, a mi kevés ugyan, de mégis az 1880-ban fennállt 250-hez képest szép gyarapodásnak nevezhető.

Ma már számra nézve több a hitelszövetkezet, mint a takarékpénztár s már ebből is kitünik, hogy szükséges róluk törvényvel gondoskodni.

A legnehezebb elvi kérdés a szövetkezeteknél a szavatosság mérve és határa. A külföldi törvényhozás példái e tekintetben egymástól eltérők. Annak a kérdésnek, hogy korlátlan, korlátolt vagy szélesebb körű legyen-e a tagok szavatossága, egész nagy irodalma keletkezett.

A korlátlan szavatosság kétségkívül a szövetkezetek hitelképessége szempontjából a legelőnyösebb. A midőn valamely

szövetkezet összes tagjai a szövetkezet minden tartozásáért összes vagyonukkal egyetemlegesen szavatolnak, a hitelező, a betevő semmi esetre sem károsulhat. De viszont igen terhes, sőt elriasztó e kötelezettség a tagokra nézve. Kevés ember lesz hajlandó lekötni egész vagyonát az aránylag mégis kis előnyökért, melyek reá egyénileg a szövetkezetből háramolnak.

Sokkal czélszerűbb e tekintetben a korlátolt szavatosság, mely mellett, a tagok csakis betéti tőkéjük erejéig kezeskednek a társulat adósságaiért. Ez egy világos helyzet, a melyet könnyen lehet áttekinteni s a melyben tisztában van mindenki, hogy mennyit és mit kockáztat.

Azt hisszük, hogy a magyar törvény szintén a korlátolt szavatosság elvére fog alapítani s e tekintetben a közvéleménynél ellenzésre aligha fog találni.

A szövetkezetek szervezetének ügye szintén nehézségekkel jár nálunk, a hol a községekben az intelligenciának mégis csak mérsékelt arányszámával rendelkezhetni. — Mi magyarok gyenge számolók vagyunk, saját vagyonunk kezelésénél is nem egy bakot lövünk, annál kevésbé tudunk vagy szeretünk közvagyonot kezelni.

Itt a legnagyobb egyszerűsítésre kell törekedni, valamint központokat kell teremteni, melyek a pestmegyei példára tőkével, hitellel és ügyességgel táplálják a községi szövetkezeti telepeket. Bizonyos megszorítások a tagságokra, illetve a szö-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZÁJA.

Színházi levél.

— A budapesti népszínház ügyében. —
Debreczen, nov. 13.

Szeretettel és lelkesedéssel nyújtom kezeimet R á k o s i Jenő felé, a ki egymaga védelmezi a népszínház igazgatót a fővárosi sajtó ezúttal csodálatosan összebeszél színházi tudósaival szemben.

Röviden volt már szó lapunkban arról a képtelen és színházi ügyekhez értő minden komoly ember előtt nevetségesen naiv, mindamellett nem kevésbé veszedelmes tervről, mely a népszínházat az opera intendánsával akarná kibéreltetni s így a főváros összes színházait egy hatalom igájába hajtva államosítaná.

Nem tudom elhinni, hogy azokat az értelmetlen okokat, melyekkel a népszínház államosítása mellett kardoskodnak a fővárosi újságírók, nem farsangi jókedvükben szedegették össze vídám társaságok mókáiból, — mindenek mulatóságára.

Mert a ki csak egy kissé ért is a dologhoz, nem tehet mást, mosolyognia kell azon az esz-

mén, hogy a ruhakölcsönző intézetek mintájára a nemzeti színház, az opera meg a népszínház színészkölsönző szövetkezetet alakítsanak és Budapest összes színpadjait talentumok mesterséges virágzására berendezett üveg-házakká változtassák.

Mit értenek vajjon ezzel a tervezők? Azt-e, hogy hébe-hóba Blaha Lujza menjen át az Andrassy-utca és énekeljen Lohengrinben? Márkus Emilia játssza el Finom Rózsit a népszínházban? Mazzantini pedig Lear királylyal birkózzék meg a nemzetiben? Avagy talán csak a kinevezési rendszer protekció gyakorlására alkalmas előnyeit nézik?

Es honnan ez a nagy vérátömlesztési ambíció oly hirtelen? Hisz' eddig a nemzeti színházat majd fölvetette a góg; ott elv volt: a népszínházról senkit át nem venni. Valamint az opera is eddig azt képzelte, hogy a világ legtökéletesebb intézménye a m. kir. opera s Magyarország nem is egyébért, hanemha az opera kedveért érte meg fennállásának ezredik évét.

Hát mi ütött egyszerre beléjük, hogy oly kedvvel tánczolnának francia négyest a népszínházzal, tour de main, chain' anglais, changers des dames?

Igazán szembeötlő mohóság, a népszínházi bérlet lejárási idején!

A titkos tervezők szerint a nemzeti színháznak és az operának tömérdek a tehetsége, a ki nem fejlődhetik, elkallódhatik vagy külföldre menekül, mert nincs elég tere. Ezért van az intendánsnak szüksége a népszínházra, hogy a művészi erőket mutálhassa, mint a mettőr az újságok dátumát. De hiszen erre a célra ott a két műintézet birtokában a várszínház.

Aztán micsoda kelepcébe jutottak a jámborok! Hiszen a színészet nem enciklopédikus tudomány. A színpadon az univerzális zseni fabatkát sem ér. Az már csak a kajászó-szentpéteri ponyvasátor alatt dicsőség, hogy ember játssza Gonosz Pistát és Göndör Sándort, Coriolanust és Stern Izsákot, Bumbum generálist és Gringoiret. Müintézetben a speciálistáknak van keletük. Az egyéniség uralkodik ott, nem a kaptafa. Jászai Mari = Elektra; Márkus Emilia = Nóra. Klárné nagy művésznő a maga szerepkörében, de Prielle Kornélia reportoirját sohase vehetné át. Vagy talán valami patentet találtak föl azok az urak: a színész idomítható lézen ezentul: Csillag Teréz például hétfőn balletet fog tánczolni, kedden Susannet adja az Unatkozó vi-

vetkezeti kedvezmények élvezetére nézve szintén, legalább a kezdetben, szükségesnek fog látszani.

Kétszeresen ad, a ki gyorsan ad. Siessenek tehát kissé a pénzügyminiszteriumban és készüljenek el a tervezett javaslattal, hogy a községek kifejthessék tevékenységüket és mozgósíthassák a parlagon heverő erőt. (H.)

— **A király trónbeszéde**, melylyel a delegációt fogadta, nemcsak az egész ország, hanem egész Európa közvéleményét foglalkoztatja. Az a kijelentés, hogy Ausztria és Magyarország az összes hatalmakkal barátságos, békés viszonyban él és az az óhajta a Felsőnek, hogy az oly gyakran fenyegetett béke végre-valahára állandóan biztosítható, bizonyára visszhangot kelt minden szívben. Rendkívül jellemző, hogy maga a király is szükségesnek látta a valahára kifejezést használni és hangsúlyozni. Ez az egy szócska jellemzi legjobban a helyzetet. Már maga az uralkodó is megsokallotta a fegyveres béke irtóztató áldozatokat követelő terhességét és szabadulni szeretne ettől az állapottól, mely országainak, népeinek boldogságát, anyagi és szellemi létalapját veszélyezteti. Mindenesetre örvendetes, hogy ezek a nevezetes kijelentések a Felső ajkairól ily nyilvánosan és ily férfias őszinteséggel elhangzottak. Örvendetes nemkülönben az összes hatalmakkal való békés egyetértés. De fölmerül ezzel szemben az a kérdés, hogy ha valósággal ily nagy az összes európai hatalmak közt a béke és a barátság, mire való akkor a népeket immár elviselhetetlen katonai terhekkel nyomni? Mire való a folytonos hadikészülődések? Mire való az újabb és egyre újabb hadügyi kiadások, befektetések, csapatsaporítások? A mi a magyar királyt illeti, tudjuk, hogy az ő sok szenvedéstől megtört atyai szívében és bölcs elméjében népei iránt a legőszintébb szeretet lakozik. És ha rajta mulnék, nem kételkedünk benne, hogy már régóta és a míg ő trónon ül, mindvégig nyugodtan élvezhetnék a népek a fegyvertelen, valódi béke áldásait. A Felső kijelentései tehát csak hála házudhatják az országot de bár a közvetlen veszély lehetőségét teljesen kizárják, nem nyugtathatják meg a nemzetet tökéletesen a jövőre nézve. Mert a míg itthon a legalkotmányosabb

lág-ban, szerdán Aidát éneklő, csütörtökön a várszínházban Nebántsvirágot játsza, pénteken bőjtől, szombaton vezekel és vasárnap — Török Zsófi lesz?

Aztán arra is kíváncsi vagyok, hogy a fokozatos előléptetés milyen szolgálati pragmatika szerint fog történni? A miniszteri osztálytanácsosnak rangban és fizetésben mi fog megfelelni: a tragikái szerep? vagy az operettprimadonna-ság? Lesznek-e ötödéves személyi pótlékok? Lesznek-e a szerepekben (ad normam: napdijas, irnok, fogalmazó, titkár, stb.) emelkedések, tisztem azt így: I. szobalány, II. társakodónő, III. polgári leány; IV. gentry kisasszony, V. grófnő, VI. hercegnő, VII. királyné?

És ha mindez nincs benne a népszínház államosításának tervében, akkor hát mit akarnak a bölcs ismeretlenek?

Mert hogy a színház nem cipőraktár, az kétségtelen. A cipőraktárban minden lábbelinek megvan a száma és a 35-ös numerus minden raktárban ugyanazt a nagyságú topánkát jelenti.

De már a ki a nemzeti színház repertoírjában nagy művész, a népszínházban könnyen válhatik hasznavehetlenné és viszont.

A három színház egyesítése tehát a ma-

király ily nemesen kívánja, hogy a béke valahára biztosítható: idegen földön idegen hatalom tán éppen abban fárad, hogy a háború valahára ki-törjön.

— **Országgyűlés.** A főrendiház ülése nov. 12-én. A főrendiház tegnap Szlavay József koronaőr elnöke alatt rövid ülést tartott, melyen az elnök megemlékezett a közelebb elhunyt főrendiekről, Jósika Lajos báróról és Hirscher Ignácról, rokonszenvesen sorolván föl érdemeiket. Bejelentették ezután Vasary Kolos hercegprímás és Császka György kalocsai érsek kinevezését, valamint Szász Károly ref. püspöknek a főrendiházba történt meghívását. Majd vita nélkül elfogadták a vasúti áru-fuvarozás tárgyában Bernben 1890. évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény beczikkelyezéséről és az azzal kapcsolatos intézkedésekről; kereskedelmi viszonyainknak a török birodalommal és Bulgáriával, valamint Spanyolországgal és Portugáliával való ideiglenes rendezéséről; és a határ- és földmérési jelek büntető védelméről szóló törvényjavaslatokat s az 1890. évi zárszámadást és az auidnai Vaskapu-szabályozás költségeinek 1890. évi zárszámadását. A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

Mibe kerül a diplomacziánk?

Magyarország és Ausztria diplomacziái költségei a jövő évi előirányzatban a rendkívüli szükséglettel együtt egy millió 445.709 forintra rugnak. A rendes szükséglet a százalék és az interkaláre levonása nélkül egy millió 134.941 forintot tesz. Ez az összeg a huszonöt magyar-osztrák követség személyzete között oszlik meg, nagyon különböző díjtételek szerint.

Legtöbb jut ebből az oroszországi és az angolországi magyar-osztrák nagykövetségnek, a kik külön-külön 80.000 forint évi díjat huznak s kik közül az első a 8400 forint rendes nagykövetségi fizetésén kívül 53.600 forint pótlékot és 18.000 forint lakbért, a második ugyancsak a rendes fizetésén kívül 50.600 forint pótlékot és 21.000 forint lakbért kap évenként. A harmadik helyen áll az olasz kormányánál alkalmazott magyar-osztrák nagykövetségi díja 68.000 forinttal, miből 49.600 forint pótlék címén, 10.000 forint pedig lakbér címén jár. — A franciaországi magyar-osztrák nagykövetségi díja 62.000 forint, a mi 53.600 forintnyi, tehát ugyanannyi pótlékkal meg ennyire, a mennyit ily címén csupán az oroszországi nagykövetség huz; a franciaországi nagykövetség egyébiránt lakbér címén semmi sem jár.

A németbirodalmi magyar-osztrák nagykövetség 43.400 forint korábbi s 4200 forint későbbi

gyar színművészet halálát jelentené. — A magyar színpad a café chantanok nivójára süllyedne.

Világos ennélfogva, hogy nem a centralizáció, — hanem ellenkezőleg a színházak szétválasztása, — elkülönítése a sürgős feladat.

El kellene választani a várszínházat a nemzeti színházról és a nemzeti színházat az operától. — Aztán nem hogy a népszínház adnak bérbe az intendánsnak, hanem inkább az intendánsi állást kell megszüntetni.

Mióta készül a vigszínház megszületni. — Oodaálljon az állami hatalom, azt a gyermeket segítse a világra, nem monstruózus ideák körül bábáskodjék.

Az egészséges fejlődés ez lenne: Külön a nemzeti színházat az operától; aztán alakuljon drámai színház, vigszínház, népszínház, operettszínház, látványos színház, stb. stb.

Hanem a mi kedves laikusaink e helyet egy gyékényen árulják a rámás csizmát meg a török papucsot, a csörgő sapkát meg a kottust.

Nem, jámbor uraimék! Önök, akik ilyen abszurd tervekkel állanak elő, okosabban tennék, ha visszatérnének a hajdusághoz.

pótlékkal együtt 56.000 forint évi díjat, a többi nagykövetség, u. m.: a pápai széknél levő, a spanyolországi és a törökországi magyar-osztrák nagykövetség pedig 50—50.000 forint évi díjban részesülnek, mely összeget a rendes fizetés s 41.600 forint pótlék címen kapják. A tizenhét magyar-osztrák követ évi járandósága (fizetés, pótlék s a belgiumi, kínai, görögországi és württembergi követeknek 1500—6000 forint lakbér) a következő összegekben van megállapítva: Bajországi 26.000 forint; Khina, Japán és Sziam 26.000 forint; Amerika (Egyesült-Államok), Belgium, Görögország, Románia 24—24000 forint; Németalföld és Luxemburg 23.000 forint; Brazília, Dánország, Svédország, Persia 20.000 forint, Württemberg, Baden és Hessen 18.000 forint; Montenegró, Portugália, Szászország, Svájc és Szerbia 15—15.000 forint.

Az 1,134.941 forint szükséglet többi része a követségi tanácsosok, követségi titkárok és segédek, irodai tanácsosok, irodai titkárok, ajtónállók és küldönczök évi járandóságainak a fedezésére esik. — A Hágában székelő németalföldi követ évi járandósága eddig csak 20.000 forint volt, most azonban 3000 forinttal emelkedett, minthogy a követ a magyar-osztrák érdekek képviselővel a luxemburgi udvarnál is megbízott. III. Vilmosnak, Németalföld királyának, orániai és nassauai hercegnek és luxemburgi nagyhercegnek az 1890-ik év végével történt elhunyt folytán ugyanis az 1868-ik évi október 17-ki luxemburgi alkotmány 3-dik cikk értelmében Nassau Adolf herceg, mint a nassauai ház walram-i ágának feje vette át a luxemburgi nagyhercegség megüresedett kormányzatát s ennek folytán a külügyminiszteriumnak, a nagyhercegi udvarnál való képviseltetéséről gondoskodni kellett.

Kereskedelmi egyesületek.

Társadalmunk sulypontja egyesületeinkben van. A kultura fokonykenti haladása mindinkább nagyobb igényeket támaszt a társadalmi tevékenység valamennyi terén, melyek csak összetartás és egyesülés útján érhetők el.

A szellemi és anyagi erők ezen csoportosulásában látjuk egyuttal ezen egyöntetű működés szükségességét is és a kulturális, valamint humanus célból alakuló egyesületek napról-napra növekedő száma, fényes bizonyíték arra, hogy a szellemi és anyagi erők e tömörülésének szükségességét mi is mindinkább méltányoljuk, és magunkévá tesszük.

Ezen egyesületeink sorában úgy számra, mint tekintélyre nézve a kereskedelmi egyesületek foglalnak kiváló helyet, melyek tulnyomó részben betegségyezésen és a kulturgazdaság emelésére való törekvésen alapulnak.

Ugy az egyesülés alakja, valamint célja

Egyébaránt azt hiszem én, hogy ez az egész orkán csak egy-két szétpuffant egyéni érdek üres hólyagjából fujdogál a népszínházra. Alapjában nem fogja megingatni ezt az intézetet, mely a magánvállalkozás tizenhatoszeides becsületes mukájával, tartalmas lelkek ideális szeretete által annyira megerősödött, hogy a legszebb eszközökkel, művészi hivatást is szolgálva, a főváros megmagyarosításának egyik leghatalmasabb eszközévé vál.

Ha valaki jobban, a dologhoz értőbb apparátussal tudná a népszínházat vezetni, mint eddigi bérloje, ott a pálya, lépjen ki a homokra.

A népszínházi bérletre minden ember szabadon pályázhat; mirevaló tehát a nyitott kaput oly dühösen döngetni?

Legyen, a minthogy lehet is, a népszínház bérloje akár Évva Lajos, akár más: az intendánsnak nem szabad odaadni.

Hála és dicsőség Rákosi Jenőnek, hogy az igazság fegyverével oly bátran, oly nemesen siet elhárítani a csapást, — melyet orozva mérték a magyar színművészetre névtelen vi-tézek.

R. Gy.

kizár minden oly egyoldalú működést, mely bármily néven nevezendő egyéni érdekekben találna istápolást, mert ezen egyetek nevében és érdekében kifejtett tevékenység: szoros összefüggésben áll a közérdekkel.

A jelen szociális forrongás hullámai már a kereskedelmi érdekek szférájába is átcsapnak: fontos szereplés és nagy tevékenység vár a kereskedelmi egyesületekre, melyeknek szervezésétől, erélyétől és éberségétől függ a kereskedelmi alkalmazottak gazdasági, nemkülönben társadalmi jövője.

Kevés jel vall arra, hogy egyesületeink eme fontos hivatásuk tudatában vannak.

Ha a betegségleyezéstől eltekintünk, mely hatáskörünk alapszabályokkal, a közel jövőben pedig már törvénnyel szabályoztatik s mely eként el vállalt kötelezettség egyúttal közbiztosítékot is képez annak teljesítésére — úgy alig akadunk egy meggondolt biztos alapokra fektetett szociális mozgalomnak csak a legprimitívebb kezdő lépéseire is, — még kevésbé látunk haladást egy kitűzött cél felé, mint a minőt ez irányban a többi államoknál tapasztalunk.

Vagy talán a magyar kereskedő ifjak jövője biztosabb, mint — mondjuk — a német, francia, vagy angol kereskedő?

A magyar kereskedelmi alkalmazottakat nem fenyegeti a bizonytalan jövő ijesztő rémálakja, — mely ellen a külföldiek oly bölcsen, — már évekkel ezelőtt páncélozták magukat és mely már-már előre veti sötét árnyékát.

Miért tehát e szörnyű nagy közöny?

Pedig nem mondhatjuk, hogy nincsenek e czélra alakult egyesületeink. Ott találjuk a kulturális törekvéseket, szépen kinyomtatva az alapszabályokban, de a rendezett felolvasásoktól eltekintve — és itt dicsérőleg legyenek különösen egyesületeink kiemelve — nem akadunk egy czélba vett rendszeres mozgalomra, mely egyedüli eszköz a kereskedelmi alkalmazottak kulturgazdasági jövőjének biztosítására.

Hiányzik az egyesületek között az őket egybekötő szerves kapocs, mely egy ily mozgalomnak előfeltétele, mert az a tevékenység, melyet egy-egy egyesület saját hatáskörében kifejt, szörvénységénél és elszigeteltségénél fogva nem érvényesülhet kellőképpen és nem lehet oly befolyással a közjóra, hogy az összes érdekelt elemek kivétel nélkül, részesüljenek a mozgalom áldásos eredményeiben.

Legsajnosabb azonban, hogy ezen országos szervezetségen kívül, még a szűkebb összetartás hiányára is bukkanunk az egyes egyetek kebelében, hol meggondolatlan és tapasztalatlan elemek, pártérdek és személyeskedés által vezetve, kereskedelmi egyesületeink, érdekeinknek e nálunk még oly fejletlen és zsenge bástyáit, fennállásukban veszélyeztetik.

Óva intem elvtársaimat, hogy tartózkodjanak minden oly lépéstől, mely ezen összetartás lábitására, esetleg felbontására vezetne.

Nagy feladatok megoldása vár reánk, melyeket azonban csak legszigorubb összetartás és legösszintébb kölcsönös támogatás segítségével érhetünk el!

Közelebb részletesebben fogjuk felsorolni eme feladatokat, addig is ne téveszszék a közvetlen érdekeltek szem elől, hogy minden e kötelek gyengítésére irányult lépéssel a saját érdekeiket tiporják, míg hazafissággal párosult, — buzgó, czélutudatos és egyöntetű működéssel nemcsak az összes kereskedelmi alkalmazottaknak, hanem a nemzetnek és közérdeknek is tagadhatatlan nagy szolgálatot tesznek.

F. J.

A hatvan-utcai nyílt csatorna.

Debreczen, nov. 13.

Debreczen város költségvetésében nagy összegek szerepelnek mint közegészségi és köztisztaságügyi kiadások.

És a gyakorlat úgy mutatja, hogy az előirányzott összegnél rendszerint még nagyobb összegek fordítottak ezen célokra és mégis ha körülnézünk, anélkül hogy a kutatás szemüvegét használjuk, számtalan körülmény s dolog vonja magára figyelmünket és szolgáltat okot arra, hogy szavunkat felemeljük. Itt van mindjárt a Nagy-Hatvan-utca végén levő nyílt csatorna is, a mely éppen nem Debreczen város köztisztasága mellett tesz tanúságot.

Ez a csatorna valósággal nem nevezhető egyének, mint egy jó széles árok. Az ilyen csatornáknak egyik létfeltételök okvetlen az, hogy be legyenek fedve. Mert avégből készülnek, hogy általuk a közegészségügyre káros dolgok a városból eltávolíttassanak. De ha ez az eltávolítás nyílt csatorna által történik, hol lesz itt a köztisztaság és a közegészségügy követelménye kielégítve?

A nyílt csatornában összehalmozódó dolgok különösen nyáron kigőzölgésekkel valósággal az egész környék megbetegedését idézik elő és a csatorna körül egész miázmákkal telt levegő támad, mely bizonyosan nem egyszer szerepel tényzőként a környék megbetegedési eseteiben. De hát késő eső után a köpenyeg, elmúlt már a nyár, nem kell már félni a kigőzölgésektől.

Igen ám, de most meg jönni fognak az őszi esőzések, — már be is következtek — és ekkor a csatorna lejtős oldala csuszóssá lévén, előfordulhat a tavalyhoz hasonló szerencsétlenség, hogy a csatornában valaki halálát leli. Ugyanez az eshetőség forog fenn a tavasi hóolvadások alkalmával is, azért hát felhívjuk a tanács figyelmét, hogy a legközelebbi költségvetésbe vegye fel a csatorna befedésének költségét, mert a közegészségügyi és köztisztasági szempontokból a város lakói megkivánják, hogy ez a csatorna mennél hamarabb befedessék. Hiszen egy nap is a honvédelaktanyához annyi kocsis megy s ez az utoly látogatott, hogy valósággal úgy tűnik fel ez a nyílt csatorna szeméjével és mindenféle piszkával a járó-kelők előtt, mintha Debreczen városa szegénysége miatt nem tenne e tekintetben lépéseket.

Már ez pedig nincs így; kerüljük tehát a hanyagságnak még a látszatát is. Eppen ezért sürgetjük meg ezt a munkát, melyet halasztani tovább nem lehet.

Irodalom, művészet.

* **Az erdélyi irodalmi társaság** november havi ülését e hó 15-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor tartja meg a kolozsvári kereskedelmi akadémia dísztermében. — A felolvasások rendje a következő: 1. Fényes Henrik: Alcharisi. 2. Mentovich Gyula: A nagybácsi (elbeszélés). 3. Ivánfi Jenő (vendég): Költmények.

* **Tóth Kálmán szobra.** Baja város 14.000 forintot szobrot emel legnagyobb fiának, Tóth Kálmánnak, a dalköltőnek. A szoborra a város már kiírta a pályázatot oly értelemben, hogy három szobrászt felszólított ajánlata benyújtására. E három budapesti szobrász mindegyike, B e z e r é d y Gyula, D o n á t h Gyula és M a y e r Ede egyaránt alkalmas a feladat megoldására. Baja városa a három szoborterv megbírálására Benczur Gyulát, Keleti Gusztávot, Munkácsy Mihályt, Ruman Vilmost (München) és Wolf Albertet (Berlin) szólítja föl. A szobor 8 láb magas álló alak legyen. A vázlat, mely a költőt 3 láb magasságban ábrázolja, 1892. márczius végéig küldendő be a szoborbizottságnak Bajára. A vázlatokért minden egyes versenyző művésznek 200 frt tiszteletdíjat biztosít a város. Pályázhatnak a versenyre felhívott három művészen kívül más szobrászok is.

Különlék.

* **Repülő gép feltalálásán** törté a fejét egy aradi nyugalmazott hivatalnok, a kit eddig józan, ép elméjűnek ismert az egész város, nem tudva, hogy micsoda furfangos szerszám feltalálásán törte a fejét. — Nagy volt a meglepetés, midőn az előkelő aradiakat e hó 10-én meghívta repülő gépe próbájára. Meg is jelentek ott néhányan várva a csodát. A feltaláló annak idejében ki is bontott egy rengeteg ponyvát s az abból kivett 4 libatollal felcírázott vitorlalakú szárnyat, két kezére kettőt, derekára szintén kettőt erősített, egy ménkő esernyőt pedig kinyitott s így leugrott a vár kapujáról; csinált is egy merész ívet a földig, de ott aztán meg is lapult. Maglehetősen összetörte magát, főképp az orrát, miből az a tanulság, hogy a ki repülőgépet talál fel, az a próbánál hagyja otthon — legalább az orrát.

* **Tisza Kálmán neje a 48-as kiállításon.** A szabadságharci emlékek szép kiállítását Tisza Kálmán neje is meglátogatta Odescalchi Gyula hercegnő és Beniczky Ádámné társaságában. Tisza Kálmánnak nagyon megtetszett az egész kiállítás, de főképp a Kossuth-képek gyűjteménye. Egyúttal fölemlítette, hogy férje a volt miniszterelnök is meglátogatta legközelebb a kiállítást.

* **Nagyvárad hírek.** Értekezletet tartottak a héten Nagy-Váradon egy internátussal egybekötött felsőbb protestáns leányiskola létesítése érdekében, melyre a vármegyéből többen jöttek össze. Az ügyet egy előkészítő bizottságra bízták. — 2200 pár bakancsot készítettek tavaly a váradai csizmadia s az idén is ennyit szándékoznak szállítani a hadsereg szükségleteinek fedezésére. — A Kőrösön létesítendő vashid ügye rendbe van hozva. A „Danubius” részvénytársaság nem soká hozzá fog az építéshez.

* **A doktor vesztesége.** Esztendeje annak, hogy dr. Koch Róbert zsebébe úgy ömlött a bankó, a tüdővész betegetől, mint ömlhetett a Noé idejébéli árvizkor a felhőkől az eső. De nem volt áldás az így gyűjtött vagyon, mert a pénzből 300,000 márkát elveszített egy berlini czég, világhírű bukása által. — Hogy is mondja a magyar példabeszéd: ebül gyűlt szeréknek — ebül kell elveszni.

* **Tengeri viharok.** Az utóbbi napok alatt a tengereken óriási viharok dühöngtek, a melyeknek következtében a Manche-csatornán Folkestone és Whyte közt egy napon három hajó szenvedett törést. Emberek és áruk természetesen a hajókkal pusztultak el.

— **Csillaghullás.** A hölgyek persze azt hiszik, hogy csinos tisztek galléjára hull megint a csillag. Óh, annak már elmúlt az ideje; az, a melyik ma éjjel lesz, az onnan a magasból hull le. A „nagy oroszlan” csillagzatból hull le sok millió meteor s ez oly sűrűn történik, mintha hó esés lenne. Ha tiszta idő lesz, mi is láthatjuk e minden 33 évben előforduló gyönyörű tüneményt.

* **Postai furcsaságok.** Most jelent meg Angolország főpostamesterének évi jelentése. Sok mulatságos adat van e vaskos kötet számsorai közt. Megtudjuk belőle a többek közt azt, hogy a praktikus angolok között vannak a világ legszórakoztatóbb emberei. A mult esztendőben a brit királyság területén lévő levélgyűjtő-szekerényben összesen 30 ezer olyan levelet találtak, melynek borítékára az író elfeledte ráírni a címet, 1600 ilyen levélben pénz is volt, összesen 5090 font sterling értékben. Nagyon népszerű passziója az angoloknak pénzt és értéktárgyakat közönséges levelekben küldözni, hogy a szállítási díjban takarékoskodjanak. Ennek a kedvéért sokan a legnagyobb áldozatokra is készek. Egy angol hölgy, a ki Sziamban lakik, egy csomagot küldött haza, azt irván a szállítóiévére, hogy papírnemű van benne. A csomagot a londoni vámhivatal nagyon is sulyosnak találta arra, hogy papírnemű van benne. Felbontották s a csomagban 350 ezer frt értékű gyémántot és más ékszert találtak. A missz kész volt koczkára tenni az egész kincset, csakhogy a nagyobb szállítási díjat megtakarítsa. — Némelyek leleményesebb módon törekedtek a posta megrövidítésére. Találtak aranyakat, melyek kalácsba voltak belesütve, bankókat, rózsák levelei közé voltak rejtve, sőt valaki egy darab vajba rejtett egy henger aranyat, hogy kevesebb szállítási díjat kelljen fizetnie.

* **A legenda folytatása.** Nem lesz vége soha az Orth Jánosról szárnyra kelő legendának. De gyarapszik, de nő folyton, mint a hó görgeteg, mely elvész a nagy mindenség ölében. Az a hír, hogy Orth János boldogan él nejevel, úgy látszik csak idegbeteg anyósának lázas álma volt, ki folyton leányáról gondolkozván, környezetét elhiteti vele, hogy él s boldog a férjével. A szegény asszony nap hosszat tisztogatja, rendezi a leánya szobáit s várja... várja őket, míg tán valóban találkozik velök valahol ott a — Siriusban.

* **Ügyes tolvaj.** No már valóban ügyes tolvaj volt az, a ki a főrendőrtanácsost, br. Splényi Ödönt is meglopta. Úgy volt a dolog, hogy a rendőrtanácsos előszobájában egy kabát lógott és azt emelte el valami ügyes kabáttolvaj. Az a dologban a legmulatságosabb, hogy a rendőrtanácsos bent volt szobájában s beretválkozott s a kabát éppen a — borbélyé volt. A báró elő-

szobáját, ha otthon van, rendszeren egy tréfát nem ismerő nagy kutya őrzi, a mely reggel szokott sétáját végzi a szakácsnéval. A báró szörnyen restelte a tolvajlást, de mindenekelőtt leszámított 35 forintot a Figaró utódnak, a ki éppenséggel nem sajnálta, hogy a kabáttolvaj őt szerencsétlenné látogatásával a — rendőrtanácsos lakásán.

Városi ügyek.

Kioszk a színház előtt. Turai Farkas a városi tanács által engedélyt nyert arra, hogy a színház előtt egy diszes kioszkot állíthasson fel, melyben szivar- és hirlap-elárúsító tőzsde lesz. Hogy pedig a virágkedvelőknek a színház előtt ne kelljen virágkereskedésig fáradniok, virágot is fognak árulni benne. A diszes kioszkot hirtetések halmaza tarkítja majd. Ennek a helyét már kiszemelték s néhány nap múlva hozzá is kezdenek a felállításához. Ezzel együtt felemlíthetjük, hogy Turai három hirdetői oszlopot is állított fel, melyeknek alapozását már meg is kezdték. A három hirdetői oszlopot a vasutnál, a Kisvárad-utca szegleténél s a Csokonai-kertnél állítják fel.

A kisdédvő kötelesek összeírása, melyet egy héttel ezelőtt a kerületi kapitányságok kiküldötti fogantatottak, befejezéséhez közelg. Közlebb már az összeírtak statisztikája is közölhető lesz.

Kis bönösökért. Dr. Kósa Zsigmond kir. ügyész a legutóbbi városi közigazgatási bizottság ülésén — egy előfordult eset alkalmából — azon indítványt tette, hogy rendőri kihágás miatt a 12 év alatti lévő gyermekek ne zárattassanak be a felnőtt s más megromlott egyének közé, minél fogva a közigazgatási bizottság felhívja a rendőrfőkapitányt, hogy saját körében ugy intézkedjék, miszerint a 12 éven alól elfogott kis bönösök ne zárattassanak el, hanem kihallgatásuk után szüleikhez, vagy gyámjaikhoz kísértessenek.

Hidmunkálatok, javítások és átalakításokat végeztetett napok, sőt hetek óta a mérnöki hivatal. Ezek a javítási munkálatok már teljesen befejeztettek, csak a hortobágyi nagy hid átalakítása vesz még néhány napot igénybe.

A bejelentési hivatal életbeléptetését megelőzőleg kidandó szabályrendelet, már készen van s azt közelebb a lakossággal is tudatni fogják. A hivatal belső szervezete is vonatkozó ez a rendelet különben közszemlére is kitétetett a városi kiadóhivatalban. A bejelentési hivatal életbe léptetését helybenhagyó miniszteri leiratot a városi tegnapi tanácsülés örömmel vették tudomásul.

A népösszeírásra, mely a bejelentési hivatal szervezésének képezi alapját, eddig már negyven összeíró jelentkezett. Még mindig többet, mint negyvenet fognak felvenni.

Csigavér.

Az óriás hullámok mint valami játékszert, úgy dobálták egymásnak a nagy hajót, melynek fedélzetén egy tenyérnyi nagyságu száraz hely sem volt már.

A kapitány komoran nézte a hullámokat, fel-fel tegingetett a fekete égre és aggódva gondolt szállítmányára meg hű matrózaira.

— Irtózatossá idő lesz ma megint — mondogatta magában.

Az orkán vadul dühöngött, a habok haragosan morogtak; kétségbeejtő volt a helyzet.

A mint a kapitány így gondolatokba merülve állott egy helyben: boszús dörmögést hall maga mögött.

Willie dörmögött, matrózai közül a legvénebb.

Az öreg legény az árbochhoz támaszkodott s egykedvűen huzogatta szorasabbra a bevont vitorlák köteleit. Szőszke, két tincsbe csavart szakála, apró világos kék szemei, meg vaskos, vállas termete, de kiváltképen viruló orra, az angol matróz legelőkétesebb képét alkották.

Kifejezéstelen szemeit a háborgó tengerre szegezte s a kétségbeesés legszomorubb arczkifejezésével bámult a habokra, mély szánalmat kellett kapitányában, aki önkénytelenül is érdek-

lődni kezdett az iránt, hogy e veszélyben forgó vén embernek, aki már ugy is a halál küszöbén áll, hol lehetnek most a gondolatai.

Bizonyára szegény öreg párjánál, gyermekeinél meg unokáinál, kik mind otthon várják és mind oly keservesen siratnák el a szeretett öreg apót, ha egyszer a tengerbe veszne.

— Oh, jó! — sóhajtott megint Willie.

— Szegény William! ugyan mire gondolsz? kérdezte a kapitány hirtelen.

Willie feléje fordította ránczos komoly arcát és tisztelettel felelt:

— Hm — uristen, hát mire gondolnék?

Nem gondolok én semmire kapitány!

Ejnye öreg Willie! Már hogyan mondhat ilyen bolondot? Az nem lehet, hogy az ember épen semmire se gondoljon. Hallod-e?

A vén matróz felhuzta egyik bozontos szemöldökét, lehuzta egyik szájszögletét és borzasztó komolysággal, megfontolva a szavakat, így szólt:

— Nem hiszem; de ha esetleg mégis: ugy csakis arra gondoltam, — hogy ugyan van-e még otthon a pinczénkben abból a pompás jó borból?!

Erzsike.

Egyre csak a nyomodba' volt;
Kedves leány! feléd hajolt,
Reád tapadt a két szeme,
Érezted, hogy pörzsöl heve;
Alakodat csodálta,
Mintha először látta;
Ugy megbámult — tizedszer is...
S te csak mosolygált! Persze, hisz'
Azt hitted, megvédve
A finom úr szívét,
S a biztos diadalnak
(Tán házai is vannak!)
Már tapsoltál magadba!...
Pedig szabó volt csak az istenadta,
A ki azért vizsgáltott,
Hogy lássa a — legújabb divatot!

Kuruzsló lesz a tudósból,
Ha ott, hol mitsem tud, — jósol.

Bizonyos mértékben mi is részt veszünk a nemes tettekben, ha önzetlenül dicsérik azokat.
La Rochefoucauld.

Egess el, szerelem,
Gyönyörök máglyája!
Szívem a végtelen
Halált kéjjel várja.
Hadd legyek vértanud,
Te zsarnok hatalom!
Tedd rám láng-koszorad:
Ez lesz diadalom.
Rudnyánszky Gyula.

Az egyszerűt könnyű megtanulni, de annál nehezebb alkalmazni.

Igérni nehéz, megtartani már könnyű dolog.
Andrássy Gyula gróf.

A szegény ember éppen olyan, mint a költő. Remény és gondok közt él s a jelen nyomorúságait szebb jövőre álmaival aranyozza be.

A nők gondolatai legtöbbször csak célzások.

NAPI HIREK.

Határidő naptár.

Naptár: holnap szombat nov. 14 Kath. Jukünn ref. Jukünn görög tezdien nov. 2.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepponkon d. u. 6 órákor a Margit-fürdőben.

Múzeum a kollegiumban a közönség számára nyitva van vasárnaponként 10 től 12-ig délelőtt.

Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.

Nyilvános olvasóterem a kollegiumban, hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 2-7-ig.

A kir. itélő tábla hivatalos órái d. e. 8-12-ig d. e. 2-5 óráig. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár nyitva d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnap és ünneppon d. e. 10-11 óra közt.

Színház. Naponként péntek kivételével, este 7 órákor előadás.

November 16. Barát Ármán kontra Steiner Károly ügyében eskütszéki végtárgyalás.

November 17. Csokonai ünnep.

November 20. Lejárt a nép összeírásra való jekezésnél.

November 22. kereskedő ifijúság egyesületének jubileumi ünnepélyében közgyűlés, az egyesület helyiségben.

November 26. Városi közgyűlés.

December 5. A népösszeírás kezdete.

— **Puky Gyula,** a debreczeni királyi tábla elnöke, mint nekünk Szatmárról írják, a törvénykező ügyeinek megvizsgálása végett odaérkezett. Megtekintette a bíróságok helyiségeit és ügymenetét s távozásakor megelégedését nyilvánította a tapasztalt kifogástalan állapotok fölött.

— **A Csokonai-ünnep.** A Csokonai-emléktábla november 17-diki leleplezésére s a Csokonai-kör estélyére nagyban folynak az előkészületek. — A leleplezési aktusnál a várost Simonffy Imre polgármester fogja képviselni, a ki rövid beszéd kíséretében ünnepiesen átveszi az emléktáblát a város gondozásába. A városi tanács felszólította az összes tisztviselőket, hogy az ünnepen testületileg jelenjenek meg. A főiskola s a többi intézetek növendékei és tanárai szintén nagy számmal fognak odazárándokolni ahhoz a házhoz, melyben Csokonai született. A Csokonai-kör nov. 17-én este a Bikában tartandó felolvasására jegyek 1 frtjával Tóth Béla urnál válhatók.

— **A tiszaroffi lelkész temetése.** Tóth Miklós tiszaroffi lelkész Budapesten betegedett meg és ugyanott meg is halt; a család kívánságára azonban a holttestet Budapestről kettős légmentesen elzárt kocsijában H. Nánásra szállították s ott egész csendben helyezték el a családi sírboltba.

— **Egészségtani előadások a kollegiumban.** Dr. Tüdös Kálmán a mult szombaton megkezdett előadásait folytatni fogja holnap 14-ikén d. u. 4 órákor a VI. teremben (keleti kapu.) Ez alkalommal szólni fog a rövidlátás terjedéséről az iskolában és az ellene teendő óvintézkedésekről, előadván s bírálat alá vevén több erre vonatkozó szabályrendeletet is. Felhívjuk a szülék és tanító urak figyelmét ezekre a tanulságos és érdekes előadásokra.

— **A tűzoltóság ügye.** A Boczkó Sámuel főparancsnok lemondása következtében beállott állapotok a tűzoltóság minden igaz barátját, tehát az egész várost érdeklik. Ebben a tárgyban tegnapi kis cikkünkkel kapcsolatban ma a következő sorokat vettük: A tűzoltó testület nem oldott kéve, csak koronáját vesztett tölgy. — A tegnapi parancsnoksági ülésen 9 új tag avatott fel, kik a mult havi ülés óta jelentkeztek Dézsi szakasparancsnok beadta ugyan lemondását, de a parancsnokság azt nem fogadta el, hanem fölhívta őt, hogy a márcziusi közgyűlésig, a meddig meg van választva, tartsa meg a helyét. Más nem mondott le senki.

— **Dohánybevéltás.** Mióta a magyar ember nem szíhat szabadon szűz dohányt, de meg nem is természetel annyit, a mennyit akar, sok baja van a finánczsal. Termesztelen csak annyit természetel, a mennyit szabad, leszedni csak akkor szedheti le, a mikor megengedik és eladni is akkor kell, a mikor kütüzik a beváltás napját. A debreczeni felügyelőség Debreczen városában és a környéken december hó elsejétől jövő évi február hó 27-éig fogja a dohánybevéltást eszközölni.

— **Mátyás király miseruhája.** Dr. Czobor Béla tegnapi délelőtt Szegeden megtekintette az alsóvárosi Mátyás-templomot, mely nevezetességeit Hricsovszky Timót ferenczrendi házfőnök mutogatta meg. Érdekes a följegyzésre, amit a kitűnő archaeologus a Mátyás király által ajándékozott misemondó ruháról mondott. Erről a casuláról tudvalevőleg azt hiszik, hogy Szent István idejéből való s azt Szent Gellért püspök viselte valamikor. Dr. Czobor véleménye szerint a miseruha nagyon becses egyházi szövetből készült, de nem oly régi, a milyennek a hagyomány tartja, hanem határozottan egy idős a templommal, vagyis

szintén Mátyás korabeli, a mire a brokát szövetségén kívül a templom boltozatának ornamentikájához hasonló díszítésű himzés enged következtetni. E szakvélemény azok részéről, akik szívesen ragaszkodnak a hagyományhoz, valószínűleg hozzászólást fog provokálni.

— **A Hajdúvármegyénél** történt személyi változásokról írván, tegnapi számunkban az volt, hogy Nemes Zoltán tb. szolgabíróét Hajdúmegye balmaz-ujvárosi járásának második szolgabírájává kinevezték. Ez természetesen nem történetelt meg, mert a kinevezés elve még csak ama két híres Szápáry-paragrafusban vagyon meg. Hanem valószínű, hogy a megye december 17-i közgyűlésén Nemes urat meg fogják arra az állásra választani. Továbbá dr. Medve Zoltán ur sem lép elő díjazás közbizgatási gyakornokká, lévén ő már is tiszteletbeli aljegyzője a vármegyének.

— **Az alsó Szabolcsi-Tisza ármentesítő társulat Debreczenben** f. évi november hó 26. a városháza nagy tanácstermében délután 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre gróf Dessewffy Aurél t. elnök az összes érdekeltiséget meghívta. A közgyűlés tárgya: A Tiszavölgyi társulat központi bizottságának 486 sz. alatti felhívása folytán elvi határozat hozatala, az Alsó Szabolcsi, Közép Tisza és Berettyó-Körösi társulatok egyesítése tárgyában beadott indíványára vonatkozólag. — A közgyűlést megelőzőleg e tárgy megvitatása a közgyűléshez betérjesztendő vélemény megállapítása végett, ugyan csak november hó 26-án, a fent jelzett helyiségben d. u. 3 órakor választmányi gyűlés lesz.

— **Debreczen Búd-Szent-Mihály.** A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Debreczen-büdszentmihályi h. é. vasúton a Búd-Szt.-Mihályról d. u. 3 órakor induló és Debreczenbe este 6 óra 5 perczkor érkező 3113. sz., valamint a Debreczenből reggel 5 óra 48 perczkor induló és Búd-Szt.-Mihályra d. e. 8 óra 44 perczkor érkező 3114. sz. jelenleg csak hetenként háromszor közlekedő vegyesvonatok f. évi november 15-től kezdve naponként fognak közlekedni.

— **Teljes országos czimtar.** A kereskedelmiügyi miniszter az orsz. statisztikai hivatal által kiadandó országos czimtar ügyében azt az értesítést küldte a kereskedelmi- és iparkamarához, hogy a kérdéses nagy czimtar az ország összes iparosainak és kereskedőinek czimét fogja tartalmazni. E szerint tévedésen alapszik az az aggodalom, hogy a 100 frtnál kevesebb adót fizető iparosok és kereskedők nevei a czimtarból kimaradnának, ami onnan származott, hogy a 100 frtnál több adót fizető iparosok és kereskedők külön is kiírtattak a kamarák által, ez azonban csak a nagyobb pontosság miatt és azért történt, hogy a népszámlálási adatok alapján készülő czimtar összeállításánál, az összehasonlító adatok által a legnagyobb pontosság legyen elérhető. A jövő év elején megjelenendő czimtar mellett e szerint fölöslegessé válik minden más czimtar kiadás, mert a hivatalos czimtar tartalmazni fogja az ország összes önálló iparosait, kereskedőit és ipar- s kereskedelmi vállalatait.

— **Csillaghullás.** A máról holnapra virradó éjjelen, ha addig kiderül az ég, ritka látványnak leszünk tanúi. Ez éjjel ugyanis a „nagy oroszlan“ csillagképből sok millió meteor hull alá. Oly sűrűn hasítják át a légkört, mint a gyorsan szállingó hó. Ez a sok milliárd meteorból álló raj minden 33 $\frac{1}{3}$ évben tér vissza s azt hiszik, hogy az eltűnt Biela-féle üstökösnek a szétzúzott parányai és roncsai. Először 1799-ben tűntek fel e meteorok, másodszor 1833-ban, harmadszor 1866-ban; negyedszer 2000-ben fognak feltűnni. A most fellunó raj a kilencz év múlva érkező főrajnak pusztán előhírnökei. Meglehet, hogy már ma éjjel is látni lehetett belőlük. November 20-tól 27-ig is több meteorcsapatot lehet majd látni a „bika“ és az „Androméda“ csillagképben.

— **A bérkocsisok.** Egymást éri a panasza a kihágási bíróságnál a bérkocsisok ellen. Tulkövetelők s ha fönt ülnek a bakon, lenézik azt, a ki a baknál alantabb színvonalon, már mint a kocsisülésen foglal helyet. Tarifájuk hiába van, vagy eldugják, vagy a rovatokban az árakat kivakarják és olvashatatlanul elmaszatolják. De még ha a legtisztábban megolvasható is a tarifájukon, hogy mi jár nekik szabály szerint, ennyivel soha se elégszenek meg. Ma is panasza jött hozzánk egy uri ember, hogy ő reggeli 9

órától használt délután 2-ig egyfogatut és 3 frtot adott neki, de a bérkocsis 4 frtot követelt, holott ennyi egész napra, reggel 6 órától estig se jár neki. Hát bizony nem ártana egy kicsit e tarifa-taktika ellen föllépni a hatóságnak. De másrészt dicséretet is mondhatunk bérkocsisainkról. A téli szezon beálltával sok új kocsit hoztak forgalomba s most már nem egy nagyvárosias fogat áll a debreczeni bérkocsi állomásokon.

— **Nősülő képiró Debreczenben.** Pálffy József főrealiskolai professzor, a ki vagy 2 hónappal ezelőtt jött Sümegről Debreczenbe, Budapestre utazott, hogy ott holnap november 14-én Takách Malvin kisasszonnyal oltár elé lépjen. A fiatal festő képirói pályáját még vagy hat esztendővel ezelőtt kezdte meg, a mikor az országos híru aradi Kölcsey-egyesületnek a megrendelésére Kölcsey Ferencnek festette meg az arcképét. Tőle való Péchy Manó grófnak szintén megrendelésre készült és a kassai tanácsteremben látható képe is. A saját szalonja számára most készített el egy hangulattal teljes képet a melyet alighanem ki is állit majd valamely kirakatban, s nincs kizárva az sem, hogy esetleg el is adja.

— **Végeladás.** Ősszel és tavasszal egyaránt láthat a figyelmes szemlélő külön féle hirdetések és reklámokat végeladás és végkijárusítás czime alatt. Minthogy az ilyen végeladást hirdető czégek erősen elvonják a többi czégetől a vevőket, a kereskedelmi miniszter értesítette Hajdu vármegye alispánját, hogy azon esetben, ha valakinek hatóságtól engedélye van a végkiárulásra, mielőtt ezen engedélyt meg nem nyerte volna, sem lapokban sem más uton előre nem szabad hirdetni, mert a közönség azt hiven, hogy a végeladás már folyamatban van az olcsó vásárlás kezdeménye által csalogatta ilyen üzletkebe tódul a többiek rovására.

— **Huszonagy — üres zsák.** A minap a Hadháza vezető uton, 21 darab üres zsákot találtak. Valami szundikáló atyafi ejthette le a kosójáról. A senki vagyonát december 19-én fogják elárverezni — a debreczeni rendőrségnél.

— **Nagy gőzmalom Szolnokon.** Igen nagy alaptökével rendelkező részvénytársaság fog Szolnokon egészen új berendezésű gőzmalmot felállítani, mely az egész országra kiható forgalmat akar létesíteni, sőt külföldre is szándékozik szállításokat eszközölni.

— **A bün szögyene.** Rövid idő alatt már másodszor fordul elő gyermekgyilkossági eset. Az éjjel valami Han kő Zsuzsanna cseléd leány a Péterfián kis csecsemőjétől olyformán akart szabadulni, hogy azt az emésztő gödörbe dobta. A kis gyermek azonnal meghalt a beteg cseléd a kórházban fekszik.

— **Fehér zászló.** Minden rendőrkapitányságnál az a hír, hogy nincs hir. Az éjjel senkit sem tartóztattak le, verekedés sem fordult elő, általában nyugodt csendes idő volt, úgy látszik az erősen zuhogó esőben senkinek se volt kedve kin járkalni. Jo az ilyen nyugodalom a biztosuraknak, hej de nagyon is rossz a riporterek, a ki ilyenkor azt se bánná, ha egy kicsit őt ugrasztották volna meg valamelyik sötét utcában gyanus alakok, csak hogy lenne egy párás rendőri hir.

— **Vétkes bukás** miatt állott tegnap a debreczeni törvényszék bünyenyítő bírósága előtt Reich Leopold h.-böszörményi lakos kereskedő, akit már másodizben terhel a vétkes bukás. A törvényszék Reich Leopoldot egy havi fogházra ítélte.

— **Zene és dalestély** van ma este a Vilmos Lajos előnyőszek ismert díszes söresarnokában.

— **Hurkaestély.** Péter Pál vendéglőjében, mely Csokonai Vitéz Mihályhoz van czimezve, holnap szombaton este hurkaestély lesz.

Törvényszéki végtárgyalás.

— Nagy Imre emberölési bűnyügye. — Debreczen, nov. 13.

Kiss P. András hajdu böszörményi lakost a múlt év május havában dinnye földjén halva találták. A boncolás alkalmával megerősítést nyert az a feltevés, hogy Kiss P. András gyilkosság áldozata lett. A gyanu Nagy Imre faluszép legénye ellen irányult, aki bosszúból követhette a gyilkosságot, amért Kiss P. András leányának a kezét tőle megtagadta. Nagy Imre így került a törvényszék elé, ahol ma már har-

madizben állott vádlottként. Két ízben bolondságot szimulált, úgy hogy a törvényszék szükségnek látta minden kétségelozlatása czéljából a tébolydába fel küldeni, hogy a vádlott elmebeli állapotára nézve vélemény adassék. — Nagy Imre elmebeli állapotát megvizsgálták s az országos tébolyda igazgatósága kimondotta, hogy a vádlottunk semmi baja nincs, egészséges elméjű aki a ravaszság minden kellékének kiaknázásával szimulálva igyekszik mindenkit félre vezetni.

A mai végtárgyalás így lett kitűzve, — melyről tudósítónk a következőket jelenti:

Kévéssel 9 óra után vette kezdetét a végtárgyalás, melyre a törv. következőleg alakult meg: Elnök: Mocsy József, s a v a z ó bírák: Ujhelyi András, Konrád Simuel, jegyző: Tatay Ferencz. Közvádlo: dr. Kósa Zsigmond kir. ügyész. Védő: Gyűgyey József.

Nagy Imrét, mikor bírái elé vezették kipirult arccal, tévovázva tekintett szét, majd szemét hunyoritva mosolyt erőszakolt s aztán az elnök engedelmével helyet foglalt a vádlottak padján.

Elnök: Röviden előadja a mai tárgyalás tényálladékát, felolvassa a tébolyda igazgatóság véleményét, mely után nem késik figyelemzetni vádlottat, hogy a tettetés ma már mit sem ér, az csak terhére, de nem javára lehet.

Kiss P. András özvegye hallgattatott ki, aki a gyilkosságból mit sem tud, urát már csak halva látta, de a vádlott büntetését s ezer forint kártérítést kíván.

Elnök: Miféle ismeretségben volt Kiss P. András lányával?

Vádlott: Hát ott volt a földünk az övék mellett.

Elnök: De szerette?

Vádlott: Mást akartam én feleségül venni. Megis haragudtak rám emiatt.

Elnök: Nem igaz, szerette és feleségül akarta venni, de mert Kiss P. András nem adta a leányt. megharagudott rá s úgy követhette el a gyilkosságot. Az sem igaz, hogy a dinnye földön ismerkedtek meg, mert tanuk fogják beigazolni, hogy előtte való nap még kérdezte merre a dinnye föld.

Vádlott: Hát ha a törvényszék jobban tudja nem bánom. Mán én próbáltam hazudni is, igazat mondani is, nem ért semmit. Hát mit mondjak, mit csináljak, tessék mondani, beismerem én.

Elnök felolvastatja tehát a vádlott először tett vallomását, melyben beismeri, hogy holdvilágos éjjel ment ki Kiss P. András dinnye földjére, ahol szeretője Zsófi és az anyja a házban feküdtek, távol pedig a kunyhótól egy szekér mellett maga Kiss P. András. Mikor észrevelte, hogy én vagyok dühösen támadt ellenem. szóváltásra, majd verekedésre került a sor. Vasviliát fogott rám, ütni akart, aztán a dühtől felindultan én kaptam el tőle a vasviliát s mert a szemembe mondta, hogy olyan legénytől mint én, nem ijed meg, ütöttem egyet rajta s Kiss P. András előttem rogyott le. Ott akartam hagyni, de láttam, hogy felakar emelkedni s tartottam tőle, hogy ütni akar, hát a patkós sarku csizmámmal föbe rugtam. Nem tudtam hogy meghalt tőle. Szánom bánom e tettet.

Elnök: Nos hát Nagy Imre így volt ez?

Vádlott: Nem bánom ha így volt is.

Elnök a Kiss P. Andrásné leányát kérdezi meg, hogy szerették-e egymást.

Kiss Zsófi: Igaz, hogy szerettük egymást, hogy ő feleségül akart venni.

Elnök: Az édes apja nem egyezett bele?

Kiss Zsófi: Nem, mert Imre azt költötte régen róla, hogy apám dinnyét lopott. Haragudottt reá s megtagadta tőle a kezemet. — Azóta gyűlölte őt s nem is akart hallani Imréről soha.

Kovács András tanu vallja, hogy ő találta meg Kiss P. Ansrást, de sehol semmi nyomot sem látott. A szegény ember szecsksás zsákon szépen feküdt s a kalapja a fején feküdt. Bevolt útve a kalap.

Elnök: Milyen benyomást tett magára? Goldolta, hogy alvás közben ütötték meg? vagy dulakodás volt ott? Látott nyomokat?

Tanú: Nyomokat nem láttam, dulakodás ott nem lehetett, hiszen Kiss P. András szépen feküdt. De még a feje jól benyomta a szecsksás

zsákok, ami talán az ütés miatt történt. A kalapja pedig benyomódott az ütés alatt a fejébe. **Török Sándor, Barak Ferencz** ezt a vallomást megerősítik.

Pauer Béla csendőrhadnagy kihallgatván, elmondja, hogy **Nagy Imrét** először ő hallgatta ki a fia előbb habozott, később előtte beismerte, hogy a gyilkosságot ő követte el, hogy eszedesen ment ki éjjel s ott találta künn a tanján fekvé **Kiss P. Andrást**. Azt vallotta, hogy szót váltás volt közöttük s hogy úgy ütött rajta egyet, majd csizmájával megrugta. Később szembesitettem **Zsófi** szeretőjével, a ki sirva vetette **Nagy Imre** szemére, hogy miért ölte meg az apját?

Elnök: Véres volt a vádlott keze?
Pauer: Nem volt véres. Különbösen is előttem beismerte, hogy a gyilkosság elkövetése után egy közeli pataknál megmosta a csizmáját s a kezét.

Elnök: Vádlotton nem volt semmi ütés helye?

Pauer: Semmit sem láttam rajta. A vizsgálatra három nappal a tett elkövetése után lettem kiküldve.

Elnök ezután vádlott édes atyját kérdezi meg, akar-e a fia ellen vallani, vagy nem? Az öreg megsápadt ember, remegve alig hallhatólag mondja ki, hogy nem fog, nem akar vallani. Ugyanezt mondta szegény édes anyja is, aki a félelemtől reszketve huzta magát nagy kendőjébe.

Miután a tanúk kihallgatása még néhány s a büncselekményre nézve is jelentéktelen vallomással véget ért, elnök egy levelét olvassa fel vádlottnak, melyben ez édes atyjának írja, hogy **Zsófi** szeszétjét, a meggyilkolt leányát keverjék bajba. Két barátját akarja hamis tanúzásra hívni. Később aztán egy másik levelet irt ki a börtönből, amelyben értesíti szüleit, hogy kiszabadult egy rabtársra, a ki boldog volt. Ő is boldognak fogja magát tettetni s majd akkor kiszabadul. Azt is megírja, hogy úgy tegyék a vallomást mintha ő világ életében eszelős lett volna. Akkor aztán kiszabadul, hogy boldog legyen kedves **Zsófi**ja ölében, akihez vágyik, akit szeret. Tudja, hogy kis lánya született, hogy az övé; de legyen átkozott, aki nem a **Zsófi**nevet adja neki. Hogy pedig mindenfelől biztos legyen, arra is kéri szüleit, hogy paprikázott szalonát küldjenek neki, arról tudni fogja hogy megértették őt.

Van még egy másik levele is, melyben buszuzik a szüleitől, kéri, hogy feledjék el őt, mert ő is elfeledett mindenkit, csak a **Zsófikáját** nem. **Mig Ujhelyi** bíró ezt olvasta, vádlott anyja keserves zokogásba tört ki és szeretője könyezve meredten nézett maga elé.

A bizonyító eljárásnak így történt befejezése után tanúk vallomásaikra valamenyen megeskettettek. A tárgyalást ezután elnök délutánra halasztja el.

Délután három órakor folytatta a törvényszék a tárgyalást. Miután még konstátálva lett, hogy a felmerült költség eddig 207 frtot tett ki, elnök a kir. ügyészt szölyitotta fel vádjának előterjesztésére.

Kósa a **Zsigmond** kir. ügyész, erős szónoki hévvel igyekezett a bizonyítékokat feltárni, hogy a vádlott ravaszságát, melylyel a boldogságot szimulálja, annál inkább feltüntesse s hogy kimerítse a terhelő adatokat, melyek **Nagy Imre** gyilkosságának bizonyítékai lehettek.

Gyűgyey József védőügyvédnek nehéz szerepe jutott osztályrészeül. A bizonyítékok halmozásával is sujtott vádlott védelmére azért kereste az enyhítő körülményeket s rövid, de érvelésében gazdag tartalmu védbeszédet mondott.

Ezután a bíróság visszavonult s csaknem félórai tónácskozás után hirdette ki az ítéletet, mely szerint **Nagy Imrét** a büntetőtörvénykönyv 269. §-ába ütköző **szándékos emberölés** büntetésében bűnösnek mondja ki s ezért őt **tizennégy évi fegyházbüntetésre ítélte el**.

A tizennégy évi fegyházbüntetésből a törvényszék a vizsgálati fogságban eltöltött egy évet kitöltöttnek vett. Elmarasztalta **Kiss P. Andrást** javára e z e r forint kártérítésben és a kincstár javára 207 frt megfizetésében.

Vádlott az ítéletet nyugodtan hallgatta meg, csak szegény édes apja dőlt a falnak, hogy magát kisirhassa. Kir. ügyész s a védő feleltek.

Színház.

* **Réthy Laura** — **Boccaccio**, Réthy Laura szintársulatunk primadonnája most Boccacciót tanulja, nagy kedvvel és ambícióval. A művésznőnek azért nincs benne a repertoírjában ez a szerep, mert eddig soha se játszott még férfiszerepeket. Annaira ellene volt minden nádrágos szerepnek, hogy szerződéseiben mindig költötte magának azt a kiváltságot, hogy csakis női szerepeket fogad el. Ez volt a primadonna egyetlensége. S ez juttatja a debreczeni közönséget ahhoz, hogy először fog férfiszerepben látni egy országos hírű primadonnát. — A művésznő Boccaccio-ruhái már készülnek és káprázatosak lesznek.

* **A madarász ötödik ször.** Zeller bájos zenéjű operettje, A madarász, zajos sikereket arat színházunkban. Tegnap került színre ötödik ször, még pedig zsufolt ház előtt és ismét zajos hatást keltett. Az előadás igen jól ment; a színészek kedvvel, hévvel játszottak és énekeltek. — **Hunyadi** fülemile-dala egészen lázba hozta a közönséget; kétszer meg kellett ismételnie, a karandaltó zümmögésével kísérte a szép melódiát. **Rónaszéki, Püspöki, Balassa, Arpási Kati**, megint jeleskedtek; csak úgy rengett a ház a sok derűtségtől, a nagy hahotától, a mit játékok fakasztott. **Sólyom** jól volt disponálva, nemkülönben **Áldor Juliska** is, a ki vidámabb színeket használt és friss kedvvel énekelte. A darabnak egyébiránt sok tagadhatatlan előnyén felül fő vonzó ereje **Réthy Laura**, a ki a postás **Milka** pajzán szerepében egyénisége kedvességével, jellemző játéka minucziózus szépségeivel és éneke művészetével egyaránt folyvást emeli A madarász sikerét.

* **A jövő évi szintársulat szervezése.** **Leszka** András már hozzálatott jövő évi szintársulatának szervezéséhez. Felszölyította összes tagjait, hogy a kik hozzá az 1892-ik év virágvasárnapjától szerződni óhajtanak, ajánlataikat most november 20-ig adják be. A kik az igazgatótól december 1-ig választ nem kapnak, azokra **Leszka** jövőre nem reflektál. Ugy értesülünk, hogy **Leszka** András társulatát gyökeresen újja készűl alakítani. A hiányokat minden szerepkörben pótolni fogja, alkudozásokat folytat elsőrendű drámai és vígjátéki erőkkel és körutat is fog tenni Kolozsvárra, Szegedre, Temesvárra, Aradra és Kassára, hogy a debreczeni közönséget esztendőre teljesen kielégithesse. A szintársulat szervezése már úgy fog történni, hogy a jövő nyáron a debreczeni nagyerdei szinkörben játszassanak.

* **A színházi felügyelőség** betöltésének kérdése legközelebb aktuális kérdéssé válik. Mint értesülünk, **Boczkó Sámuel** főkapitány a helyettes felügyelői tisztet csak ideiglenesen vállalta magára s a színház állandó felügyelője lenni nem kíván. Mi nem kételkedünk **Boczkó Sámuel** szakértelmében, sőt igen jól tudjuk, hogy az ő kezében a színházi felügyelet szellemi része is jó kezben lenne. De elvi kifogásunk van az ellen, hogy a színházi felügyelőség a főkapitány személyével egyesítve legyen. A rendőrségnek a debreczeni színházban ugys oly nagy hatalma van, mint sehhol a világon. Szinte különös, hogy a színházban mindenütt rendőrfőkapitányi rendelkezések, hirdetések, parancsok, tilalmak, stb. vannak kifüggesztve s czege alatt történik. Ez az abnormalitás fölötte kirívó s a tapintatos főkapitány jól teszi, ha a maga részéről szintén azon buzgólkodik, hogy a színház felügyelője egy minden ízében, műveltségében, izlésében, egyéniségében független férfiú legyen. Ugy halljuk, hogy ezt a férfiút már meg is találták **Komlóssy Dezső** személyében, a ki valószínűleg el is fogja a színházi felügyelőséget fogadni.

* **A párisi gigerlik** című kétfelvonásos némajáték, melyben a ballet exczellálni készűl, holnap, szombatot este kerül először színre. Vasárnap a darabot ismétlik és az igazgatóság annyira bizik sikerében, hogy a jövő héten egymásután öt ször szándékszik kitűzni. Azt tartjuk, ez a forszírozás sok lesz a jóból. Kérünk rendez

műsort, mely a bérlők magasabb igényeit is figyelemre méltassa.

* **A színház és a Csokonai-kör.** Kedden, november 17-én a színházban nem lesz előadás, mert ekkor tartja a Csokonai-kör első felolvasását, mely mint nagyobb szerű Csokonai-ünnep egyuttal társas-estély lesz. Kedd helyett **Leszka** pénteken készűl előadást tartani, a mi ellen a városi hatóságnak bizonyára nem lesz, de nem is lehet kifogása, mert az igazgató előzékeny figyelme a Csokonai-kör iránt, hasonló figyelmet érdemel a hatóság részéről az igazgató iránt.

* **Valentin Györött.** **Valentin Lajos**, a debreczeni színház volt igazgatója, a ki hosszabb idő óta visszavonult a színpadtól, most ismét visszatér a deszkákra s vendégkörutat tesz az ország több városában. — **E hó** 17-én és 19-én Györött lép föl Hoffman meséiben és **Stradella**-ban.

* **Kocsis Etelka** városunk szölytötte, Györött a héten Faust-ban **Margarétát** énekelte. A Györi Hírlap ezeket írja a kisasszonyról: „Nem hajtuk tulzásra az igazság oldalát, ha az elismerés legbokrosabb koszoruját **Kocsis Etelkának**, ennek az igyekvő és kedves fiatal énekesnőnek ítéljük oda. Biztat erre éppen az a körülmény, hogy egy mondhatni kezdő színésznővel, de olyannal szemben alkalmazzuk e bírálatot, akinek szép jövője iránt ily kezdet után kétsége objektív bírálonak nem lehet. A közönség folytonos tetszéssel és tapssal kísérte az előadást.”

A közönség köréből.

A jótékonyág és még valami.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Nemrég jelent meg becses lapjának egyik számában egy cikk „A szegény gyermekekért”, mely felköltötte figyelmemet, a mennyiben igen érzékeny história, de aligha kivihető kívánság. Annaira meg van már most is a társadalom az örökös könyör- és egyéb adományok zaklatásával terhelve, hogy egyáltalában semmi csudálkozni való rajta, ha nincs kedve még a város összes szegény gyermekeit is tartani. Többnyire mindenkinek van magának is családja, a kiknek a fenntartása elég gondot ad. Szerintem, a kinek gyermeke van, kötelessé arrol gondoskodni. A legszegényebb szölyöknek is akad munkájuk mindig, — csak a karat kell — annyi, a mennyi a legszükségesebbre elég; de fájdalom, nagyon sokan vannak közöttük olyanok, a kik a helyett, hogy kenyeret vennének, hogy a gyermekek ne éheznek, vagy csizmat, hogy ne járjon télen meztláb, inkább szeszre költik a pénzt, mert szerintök az ad erőt a dologhoz. Nagyon szép a humanizmus, de tulságba vinni, mint azt némelyek szeretnék, felesleges.

Egy szomorú eset is van abban a cikkben említve, ahol egy szegény gyermek, mert meztláb ment télen az iskolába, meghűlt és meghalt és ez a társadalom halottja volt. Pedig azt nem lehet határozottan állítani, mert bizonyosan hozza volt az szokva születésétől fogva mindenviszontagsághoz, de meghalt mivel az Isten akaratára volt.

En is ismerek vagyonos szölyöket, akik egyetlenn gyermekekben lették fel minden örömet, reményöket, mégis meghalt, mert a legfelsőbb hatalom ellen hiába küzdöndük. Pedig a hét szomorú esemény között mennyivel nagyobb szerencsétlenség volt az utóbbi, de szükségtelen e felett a további vitatkozás. Legyen mindenkinek a maga véleménye szerint.

Nem állhatom meg, hogy egyuttal még egy cikkről ne tegyek említést, mely szintén becses lapjának 258. számában jelent meg.

Ez nem annyira érzékeny, mint inkább nagyon is jó és sokban igaz beszéd. (A divat a csevegés, de nem a divatról), a melynek ferde divatjairól, én is járulok egygyel. Van n a k olyanok, a kik szeretnék divatba hozni azt a szokást, hogy az embereket saját házukból kisorsajátíthatták, hogy azok helyében az ő képzeletük palotát teremtsen. Amde e szép ábrándnak olykor utjában áll, egy nagyon prózai valami. A pénz és pénz hiánya. **Debreczen**, nov. 12.

Teljes tisztelettel
X. Y.

Közgazdaság.

Gabona-tőzsde. Budapest nov. 11. Buzát ma mérsékeltén, de sürgősen kínáltak, a malmok tartózkodók. Az irány lanyha. Elkelt mintegy 12.000 métermázsa 10 krral olcsóbb áron. — Egyéb gabonanemekben gyér forgalom; rozs 5 krral új tengeri 5 krral, lanyhább, árpa és zab, változatlan. Hivatalos jegyzések d. 2 óra kor: Buza tavaszra 11.46 pénz, 11.48 áru. buza őszre —. — pénz. —. — áru. — Tengeri 1892. május—júniusra 6.31 pénz, 6.33 áru. — Zab tavaszra 6.66 pénz, 6.68 áru. őszre —. — pénz. —. — áru. — Káposzta-repeze 1891. aug.—szept. 14.25 pénz, 14.50 áru. — Hivatalosan felmondott: 100 métermázsa szilva, november hó 15-én leendő átvételre. — A délutáni gabonatőzsdén a határidőüzletben jegyzünk: Buza őszre —. — frton. Buza tavaszra 11.36—11.38 frton. Tengeri 6.25—6.27 frton. Zab őszre —. — frton. Zab tavaszra 6.60—6.62 frton.

Sertésvásár. Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok árjegyzése november 11-én. Hízott sertésárak: I. Magyar első sündü: Óreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 46.—47.— krig. Óreg közép (páronkint 300—400 klgr. sulyban) 46—46½ krig. Fiala nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 48.—48½ krig. Fiala köz. (páronkint 251—320 klgr. sulyban) 47—48½ krig. — Fiala könnyü (páronkint 250 klgrig terjedő sulyban) 46½—47½ krig. — II. Magyar s z e d e t t: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 45.—46½.— krig. Közép (páronkint 220—280 klgr. sulyban) 45.—46.— krig. Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban.) 45.—46.—ig. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) —.—.— krig. Közép (páronkint 250—320 kgr. sulyban) —.—.— krig. Könnyü (páronkint 250 klgr terjedő sulyban) —.—.— krig. IV. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban) 46.—47.— krig. — Közép (páronkint 220—260. klgr. sulyban) 45.—46.— krig. Könnyü (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 45.—46.— krig.

Hivatalos árfolyamok.

(A budapesti áru- és értéktőzsdén 1891 nov. 11.)

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Magyar aranyjárdék 4%, 5%, Magyar papírajárdék %, Magyar vasuti kölcsön, Magyar keleti vasuti államk. I. kibocsátás, Magyar keleti vasuti államk. II. kibocsátás, Magyar keleti vasuti államk. III. kibocsátás, Horváth-szlavon földterhermentesítési kötv., Erdélyi földterhermentesítési kötvény, Magyar földterhermentesítési kötvény, Temesbánati földterhermentesítési kötvény, Magyar szállódezmaváltság kötvény, Magyar földterherment. kötvény záradék, Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy, Osztrájjárdék papírban, Osztrájjárdék ezüstben, Osztrájjárdék aranyban, 1860-iki osztrák államsorsjegyek, Osztrák-magyar bankrészvény, Magyar hitel-bankrészvény, Osztrák hitelintézeti-részvény, Ezüst, Cs. és kir. arany, 20 frankos arany (Napoleon'or), Német birodalmi márka, London (3 havi váltókért), 20 márkás arany.

REGÉNY CSARNOK.

Tisztító tűz.

Regény.

A Debreczeni Hirlap számára írta: Divéki.

Ez a mese akkor a grófnét tökéletesen megnyugtatta.

De nemesak a grófnét, hanem a gróf lelkiismeretét is. Mikor Endrefi Sándor megtudta, hogy Tajnai Jánosné, a szép Izabella, akit ő könnyelműen elcsábított, férje golyójától találva meghalt, a férj pedig kis gyermekeivel nyomtalanul eltűnt, a csapodár ember föllélegzett és csak hogy azt nem sóhajtotta: Hála istennek!

Azután nem is gondolt többé a veszélyes kalandra. Ő megszabadult, nem látta senki, nem sejtí senki, hogy neki mily szerepe volt a véres családi katasztrófa előidézésében, megnyugodott tehát és esküvel fogadta, hogy soha többé ily kockázatot szerelmi historiába nem keveredik.

Endrefi Sándor gróf lelkiismerete csak akkor adott ismét életjelt, midőn egy éjjel a kaszinóból haza jöve megtudta, hogy egyetlen fia, szemefénye, büszkesége, a kis Pál gróf eltűnt.

Megdöbben. Mindjárt eszébe jutott Tajnai János. Nem tudta volna ugyan megmondani, hogy miért, de úgy érezte, hogy ebben a dologban Tajnai Jánosnak tudnia kell valamit. Titkon az után kutatott, hogy rá akadjon egykori jó barátja, a miatta nőgyilkossá lett férj nyomára, de ez nem sikerült neki. Tajnai János kitűnően játszotta szerepét Baradlai Dénes képében. Maga Endrefi is nem egyszer hallotta emlegetni Baradlai Dénes kártyabarángját, ahol a vendégeket kifosztogatják, még pedig eredeti francia pezsgő mellett, két észbontó kaczer szépség, egy tanczozó, meg egy énekeső segítségével. Sőt bizony Endrefi gróf találkozhatott is az utcán, a városligetben Baradlai Dénessel, de ki ismerte volna fel e kalandorban az egykori Tajnai Jánost, a délczeg, büszke nemes?

Endrefi Sándor gróf tehát némán viselte keresztjét s lassan s végkép lemondott a reményről, hogy fiát valaha viszontláthassa. A lélek-mardos, az önvád, és büntudatának leplezgetése annyira megtörték, hogy rövid idő alatt a könnyelmű, vig Don Juanból összetöpreődött, sápadt, reszketeg ősz ember lett, aki árnyéka sem lehetett volna az egykori híres asszonycsábító gavallérnak.

Férjének e gyótródéseiről a boldogtalan anya semmit sem tudott.

A grófné mindenért csak önmagát okolta. Ha el nem ment volna akkor este mulatni, hanem, mint gondos anyához ilik, otthon marad fiacskája mellett, — nem történhetett volna meg a szerencsétlenség!

Nem egyszer zokogva roskadt férje lábához a szegény nő s könyörgött, rimázkodott, hogy bocsássa meg neki nagy bűnét, mert egyedül ő az oka, hogy Pál elveszett. Ugyis gyöngékedett a kicsike, s jól emlékezett a grófné, hogy mikor díszes estély-ruhában bement a gyermekszobába, hogy elbucszék fiától, a kis Pál az ágyban feküdt már és szunyókált. „Elmégy mama? — kérdé — Mikor jössz vissza, csak reggel? Mért nem maradsz inkább itthon? Olyan szép meséket tudsz!” — Mindezt a grófné százszor is elismételte s Endrefi grófnak ilyenkor majd megszakadt a szive. Szeretett volna mindent megvallani. De hát mit?

(Folyt. köv.)

Idegenek névsora.

Debreczen, nov. 12.

- "Bika" szálloda. Józsa Ferencz Nagyvárad. Lukács Károly. Swartz A. birtokos P-Ladány. Gyémánt. Dr. Uj Kálmán orvos Zilah. Schwartz Iz. mgz. Bécs. Hórki János főmérnök Budapest. Grünhut József. Intzer A utazó. Quittner A. utazó Bécs. Lázár Mór Budapest. Robb A. utazó Bécs. Krausz Lajos " Fiume. Praisach " Budapest. Steiner M. " Bécs. Kleugenbert " Paris. Angol királyi ró szálloda. Wolter S. utazó Bécs. Sűcs Zsigmond Budapest. Löffler József Budapest. Oulyk Pál és neje Budapest. "Fehér ló" szálloda. Szunyog István és családja Ujfehértó. Sübi Vilmos utazó Bécs. Goldsmiet Jákob utazó Bécs. Uffeheim Ignác " Budapest. Luther Sándor " " Kius József " " "Frohne" szálloda. Lőkovecs term, ker. Igló. Weseler Gyula Miskolcz. Gombos Wilmos és neje Budapest. Geiger term. ker Budapest. Jusztus bor ker Pécs. Roh utazó Budap st. Feigel Rikhard utazó Budapest. Fenyvesy utazó Budapest. Gy. Miklós mérnök Helyööl.

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

I. Idény berlet 7. szünet. II kis berlet 7. szünet (Páratlan.)

Péntek 1891 novem. hó 13-án

leszállított helyárrakkal:

Egy aktus története.

Népies dráma 5 felvonásban.

Table with 2 columns: Actor name and role. Includes Renó János, Lázár, Tábornok ké-öb Prorvánsz kormányzója, Herczegné, a tábornok felesége, Samboran őrmester, Raul hadnagy, Apátnó a nevelő intézetből, Valentin, Adrien, Maillen, Mártha, Lujza, Adrien 5 éves, Egy aszony, A mortányi bíró, Örvetető, Káplár, József, inas, Julia, szobaleány, Tiszt, Egy ór, Peterdi, Hegedüs, Balassa, Kissné, Püspöki, Sárkozy, Bácsné, Aporkai Eszt., bathori Ilona, Róna-zekiné, Kovacs Fani, H. Komáromi M., Havi Rózsika, Lele Piroška, Némethi, Czako, Ernyei, Szabó L., Madurovics Zs., Szendrei, Kiss Pál.

Zsebkendők

rendkívül nagyválasztékkal, valódi rumburgi vászonból, tiszta fehér és színes kivitelben igen jutányosan kaphatók

Kardos Lászlónál

czegléd-utca.

1.

SZŐNYEGEK,

Függöny, ágy- és asztalterítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS fiai czégnél.

149. szám.

Az „ISTVÁN“ gőzmalom társulat
gyártmányainak

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten
tartott általános magyar malom gyűlésen
megállapított a 1887. június 1-én életbe
lépett adási, fizetési és szállítási módo-
zatokra vonatkozó egyezmények szerint.
Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpén: fizetés mellett,	zsákkal együtt,	100 kiló.
A. Asztali dara nagyszemű . . .		18.20
B. Szinte aprószemű . . .		17.50
0. Király liszt . . .		17.60
1. Lángliszt kivonat . . .		17.20
2. Elsőrendű zsemlye liszt . . .		17.—
3. Zsemlye liszt . . .		16.60
4. Elsőrendű kenyér liszt . . .		16.40
5. Közép kenyér liszt . . .		16.—
6. Kenyér liszt . . .		15.60
7. Barna kenyérliszt zsákkal á 70 klg.		13.80
8. Takarmány liszt . . .		9.—
11. Finom korpa zsákkal á 50 klg.		5.—
12. Durva " " " " " " " " " "		4.80

Debreczen, 1891. november 7.

Jutányos szabott áron
kaphatók

SZABÓ LAJOS FIAI

üzégnél:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
KASAN, FLANELL, MOLDON,
legújabb ruhadiszek,
FEKETE DIVATKELMEK,
SZINES és FEKETE SELYMEK,

MOSO VELEZEK,

TÉLI HIMALAYA KENDOK.

Gyermek tricót öltönyök,
Normalgyapju és pamut alsó ingek.

Ujjasok és nadrágok.

Téli harisnyák, keztyük.

Az idén szép raktárt tartunk

Brassói posztókban
Takarók és lópokrócokban.

KASZANYITZKY ENDRE

előbb

Kuhinka István K.

üveg, porcellan, tampa és háztartási cik-
kek raktára

DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszol-
gálat és gyári árak
mellett az

őszi és téli időnyre
ujjonnan érkezett

és nagyválasztékkal
berendezett

Ditmár-

és

Brünner-féle

a legjobbnak elősmert
gyártmányu

salon függő-

és

asztali

petroleum lámpák s
minden hozzátartozó
cikkek nagy raktárát

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre

Képes árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

üzégnél Debreczen.

Van szerencsénk a n. é. hölgy-
közönség becses tudomására hozni
hogy a jelen

őszi és téli évadra

a legújabb

divat kelmék

dús választékban raktárra érkeztek,
melyekből kívánatra saját ujonnan be-
rendezett termükben

NŐI ÖLTÖZÉKEKET

minden igénynek megfelelően szak-
képzett erők által és teljesen és jutá-
nyosan állittatunk elő.

VASZON KESZ FEHÉRNEMŰ

és

SZÖNYEG NAGYRAKTÁRUNK

teljes választékot nyujt

menyasszonyi kelengyék

kiszolgáltatáshoz.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a tisztelt építész
urakat, valamint a n. é. közön-
séget értesíteni, hogy üzletemben
a legkitünőbb gyártmányu

agyag és majolika kályhákat

bevezettem és egy nagyobb sza-
básu felállított minta-kályha,
valamint készlet-raktár fölött ren-
delkezem.

Tekintve, hogy gyárosom a
legügyesebb és legmegbízha-
tóbb kályhaszerelőjét bocsáj-
totta rendelkezésemre, azon kelle-
mes helyzetben vagyok, hogy t.

vevőim igényeinek tökéletesen megfelelhettek.

Midőn a t. építész urakat, valamint a n. é.
közönséget

agyagkályha raktáram

megtekintése céljából alázattal meghívom, egyuttal felhívom figyel-
müket legdusabban felszerelt

VASKÁLYHA RAKTÁRAMRA

fa-, szén- és koksztűtésre.

Képes árlapok bérmentve.

Tisztelettel

TÓTH GYULA

előbb Tóth Lajos és Társa

Debreczen, városháza sarkán.